

17 juni: Leren van Elkaar: Goede lokale initiatieven gespreksverslag

Adopteer een actiepunt

Op 17 juni is veel input opgehaald, tegelijk is de stap naar actie maar gedeeltelijk gezet. Om met elkaar zoveel mogelijk actiepunten te realiseren is verdere uitwerking nodig. Sommige actiepunten vragen om een concretere beschrijving, bij andere zoeken we nog partijen die het actiepunt gaan uitvoeren.

Bouw mee aan het actieplan Open Overheid.

Je kunt tot 23 augustus reageren via [LinkedIn](#). Ondertussen voert het ministerie van Binnenlandse Zaken ook gesprekken met potentiële actiehouders over de uitwerking van het vervolg. Wat hieruit komt delen we via LinkedIn.

Verslag staat op website Open Overheid

Op 17 juni droegen meer dan 100 stakeholders, inhoudelijk betrokkenen en visionairs bij aan de inhoud en de richting van het nieuwe actieplan, dat het ministerie van BZK opstelt. Hieronder vind je het gespreksverslag van de tafel over 'Leren van Elkaar | goede lokale initiatieven'. De verslagen van de andere 7 thema's vind je op de [website van Open Overheid](#).

Nederland is aangesloten bij het [Open Government Partnership](#), een brede internationale beweging voor meer Open Overheid. In dit kader maakt Nederland een nieuw Actieplan voor de periode 2016 en 2017. Om te bepalen welke ambities en activiteiten een plek moeten krijgen in het nieuwe actieplan, trekt het ministerie van BZK het land in en organiseert diverse gesprekken met belanghebbenden, inhoudelijk betrokkenen en visionairs.

Deelnemers gesprek

1. Guido Antunes	9. Gerard Nijboer
2. Holger Boswijk	10. Edwin van der Graaf
3. Patricia Wiebinga	11. Machteld Combé
4. Louis de la Combé	12. Bram Talman
5. Mart-Jan van Kalkeren	13. Pieter Ouwerveek
6. Fien van Walbeek	14. Mark Schagen
7. Annemarie Zwanink	15. Mellouki Cadat
8. Sjors Slaats	16. Dorien Brunt

Belangrijkste opgaven waaraan we willen werken?

Volgorde bepaald in groepsgesprek

1. Vertrouwen over een weer tussen burger en overheid
2. Leren van elkaar niet alleen van de successen maar juist ook van de fouten: zonder fouten geen innovatie. Durf fouten actief uit te dragen!

3. Gebruikersperspectief niet het ontsluiten van de overheid maar het aansluiten van de overheid: Cultuurverandering (zoals ambtelijk als bestuurlijk maar ook bij de gemeenschap)
4. Ontwikkel nieuwe pps-constructies: Actieplan open overheid moet elke stakeholder willen betrekken ook de VNG en waterschappen bijvoorbeeld, of het bedrijfsleven.
5. Sociale duurzaamheid bevorderen is een zaak van de overheid.
6. Overheid is niet altijd een vangnet meer: Vastleggen van regels en regelgeving liever naar doelen
7. Inzichtelijkheid in de besluitvormingsprocessen
8. Werk aan de intrinsieke motivatie voor de ambtenaar die in het beslisproces zitten

Belangrijk om aan te werken, omdat (kansen en risico's)

1. Als je een burger als 'klant' gaat benaderen, dan gaat hij zich gedragen als 'klant' tov burger wordt zelf ambtenaar die zich constant moet verantwoorden!
2. Wederzijds begrip en vertrouwen zijn belangrijke voorwaarden voor samenwerking en co-creatie tussen overheid en bewoners
3. Uitsluiting van bewoners die minder mondig zijn
4. Verhoogde effectiviteit door het delen van middelen (geld, kennis, menskracht), tussen maatschappij en overheid.
5. Sluit aan bij belevingswereld van jongeren (energiek, innovatief, open)
6. Bij gesprekken belangen en verantwoordelijkheden benoemen: faciliteer het leiderschap op dit vlak
7. Een aanspreekpunt binnen de overheid: *chief data officer* of hoofd participatie, die niet alleen bereikbaar is tussen 9 en 5

Aandachtspunten genoemd door de groep (via aantekeningen Guido Antunes)

- Hoe kun je initiatieven faciliteren vanuit de overheid zonder het over te nemen
- Driehoek (burgers, overheid, markt) aan de basis maatschappelijk vraagstuk. De ene zijde bestaat uit bestuur de andere zijde zijn de beleidsambtenaren, wijkmanager.
- Overdragen van budgetten onder voorwaarden
- Bewoners die publiek geld beheren zijn krenteriger dan de overheid
- De overheid als facilitator niet meer als probleemeigenaar
- Moet een burgerinitiatief over een harde business case beschikken?

Mogelijke oplossingen?

Volgorde bepaald in groepsgesprek

1. Just do it (experimenteren)
2. A. Ontregelen in plaats van regelen: werk met afspraken in plaats van regels
B. Laat overheidsprimaat op inhoud los (geen probleemeigendom bij overheid): Laat primaat van de overheid op inhoud, vormvoorschriften en procedures los. In plaats daarvan: bedenk per vraagstuk in overleg met andere actoren bij maatschappelijke opgave de spelregels, procedure, inzet middelen
C. Regels zijn goed, alleen kijk en toets acties op haalbaarheid (durf regels zeer lokaal toe te passen)
3. Burgers initiëren acties, de overheid faciliteert en zorgt voor informatie die burgers en bedrijven kunnen vinden!
4. Houding en gedrag: Vraag wat nodig is (werk vraag gestuurd in plaats van bevoogdend); vraag wat de burger nodig heeft. De burgers niet alleen horen maar er ook naar luisteren
5. Nieuwe taal: Gebruik taal van de burger niet van de overheid. En nieuwe begrippen: community management, *21st century skills*, scenario planning, smart city

6. Ontwikkel een maatschappelijk verdienmodel in plaats van een privaat verdienmodel
7. Ontwikkel 'beraadskamers': waarin publieke dialoog met burgers, ambtenaren en sociale ondernemers plaatsvindt
8. Ga de dialoog aan buiten de politieke/gemeentelijke rollen om (op menselijk niveau) en manage verwachtingen. Wees duidelijk (aan beide kanten) over risico's en onzekerheden.

Aandachtspunten genoemd door de groep (via aantekeningen Guido Antunes)

Hoe bepaal je maatschappelijk rendement (geparkeerd!)

Procesaanpak per opgave

1. Creëren van vrijstaten (naar voorbeeld van de Zorgvrijstaat).

Maak een *community of practice* rond betaalbare zorg aan huis. Dat levert meer zeggenschap op over de eigen leefomgeving, minder kosten voor de stakeholders, openheid in financieringsstromen, leidt tot grotere eigen verantwoordelijkheid bij zorgvrager en – drager, en leidt tot grotere sociale cohesie.

Wanneer?

2016-2017

Mogelijke trekker

Een wijkcoöperatie

Betrekken in proces:

- zorgverzekeraar
- huisartsen
- zorgverleners
- gemeente
- scholen
- gezondheidscentrale

2. Community of practice (creëer ruimte voor experimenten) via Stadsmariniers

Door Patricia Wiebinga en Holger Boswijk

Geef elke gemeente een persoon met doorzettingsmacht: iemand met intern vertrouwen en mandaat, die ad hoc de rol van de overheid bepaalt, de middelen heeft en spelregels samen met betrokkenen bepaalt. Dit levert: maatwerk, inzicht, flexibiliteit en vertrouwen

Wanneer?

Zo snel mogelijk

Financiering?

Kan uit bestaande budgetten en formatie

Mogelijke trekker

gemeente

Betrekken in proces

- gemeenten
- bewoners
- bedrijven
- expertise uit Rotterdam

Hartekreet

Laat zien wat je doet

Crowdrating: Externaliseren van de vertrouwensrelatie kan goed werken door 'crowdrating' en MAEX bijvoorbeeld. Individuele beoordeling van maatschappelijke initiatieven zouden hierdoor grootschaliger aangemaakt kunnen worden.

Elke klacht is een gratis organisatieadvies

3. Hoe sluit je aan in de taal van de gebruikers en het vind- en leesbaar maken van communicatie.

Door: Guido Antunes, Fien van Walbeek, Bart

1. Ontwikkel een levend woordenboek: bijvoorbeeld een simultaan vertaler bij het loket (een soort stadsomroeper)
2. Ontwikkel testpanels die check doen op toegankelijkheid: misschien als burgerplicht of geef scholen een opdracht
3. Genereren van positieve aandacht: Ontwikkel een prijs voor meest open gemeente
4. Maak besluitvormingsprocessen inzichtelijk, bijvoorbeeld door dossiervorming
5. Houd lokale informatie goed vindbaar: zowel digitaal als op papier (huis-aan-huisbladen)

Wanneer?

Direct starten

Mogelijke trekker

ProDemos

Betrekken in proces:

- ProDemos
- Scholen
- Gemeente

4. Hoe regelen wij het ontregelen van regelingen?

Door Pieter Ouwerkerk, Robert Starke, Sjors Slaats

Onderling afstemmen van rijksprojecten, want burger ziet overheid als een geheel. Dit levert draagvlak op onder overheid, want het betekent efficiency in beleid en uitvoering

Kans: doe een pilot met 'omgevingswet en Wet hergebruik overheidsinformatie'

Wanneer?

Zo snel mogelijk: via het leveren van input voor het actieplan in paragraaf of hoofdstuk

Vanaf 2018: werken aan co-creatie van het gehele actieplan.

Financiering?

In eerste instantie gaat het om een open houding & vertrouwen, en het delen van kennis.

Mogelijke trekker

BZK & VNG

Betrekken in proces:

- bestuurders
- ambtenaren

Niet uitgewerkt procesaanpak

[Meenemen van de verschillende stakeholders zoals IPO, VNG, Unie van Waterschappen](#)

Hartekreet | Reminder

- Thematafels organiseren (kennis ophalen bij bewoners), inzicht in de organisatiestructuur, wie is wie?, gewoon doen, experimenteren met buurtbegroting en buurtplannen, budgetten weghalen bij welzijnsinstellingen en beschikbaar maken voor de buurt (flexibel budget).
- Shahrzad Nourozi en NetwerkDemocratie willen graag betrokken zijn
- Mellouki Cadat zegt: Lokale markt-deelplaats: maak lokale online platforms voor Actieplan Open overheid: die bespreken zaken met de lokale *communities of practice*. En koppelen gezamenlijk terug aan landelijke team open overheid. Zo krijg je het actieplan lokaal gedragen
- Nationale bekendheid geven aan transitie naar open overheid: wat concreet betekent dit voor jou als burger?
- Categorieer initiatieven in soorten/community building rond categorieën.
- Denk vanuit inwonersperspectief: op welke manier worden inwoners betrokken? Laagdrempelige omgeving met specifieke informatie die relevant is voor die individuele bewoners
- Er is geen *single solution* op *single return on investment*